

การอบรมหลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ขั้นสูง สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ ๑
ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ โรงแรมปรีnce พาเลซ ถนนหลานหลวง กรุงเทพมหานคร

สรุปผลกระบวนการกลุ่มที่ ๑ ของหลักสูตร SEA ขั้นสูง สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ได้ดังนี้

๑. วิทยากรประชุมกลุ่ม

๑.๑ วิทยากรหลัก คือ ดร. วิเทศ ศรีเนตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑.๒ ผู้ช่วยวิทยากร คือ นางสาวสิริภักดิ์ ส่องแสง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ของบริษัท ยูโนเด็ค แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด

๒. วัตถุประสงค์ของกระบวนการกลุ่ม

๒.๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอน และวิธีการของกระบวนการ SEA ตามแนวทาง SEA

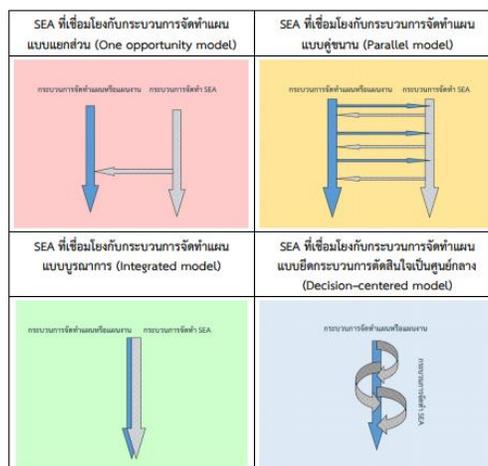
๒.๒ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรียนรู้และเข้าใจการใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือต่างๆ ของ SEA รวมถึงการบูรณาการกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานประกอบการจัดทำ SEA

๒.๓ เพื่อพัฒนากำหนดขอบเขตงาน TOR การติดตามประเมินผล การกำกับการศึกษา SEA เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ ตามหลักการและประสิทธิภาพการจัดทำ SEA ที่ดี

๒.๔ เพื่อเข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร

๓. รูปแบบแบบความเชื่อมโยง SEA กับการจัดทำแผนหรือแผนงาน ในกระบวนการกลุ่มที่ ๑ เลือก รูปแบบที่ ๓ คือ รูปแบบที่ขั้นตอนการจัดทำแผนหรือแผนงานและขั้นตอนการจัดทำ SEA ดำเนินการร่วมกันและจัดทำไปพร้อมๆ กัน ผู้จัดทำแผนหรือแผนงานทำงานร่วมกันกับผู้จัดทำ SEA ดังปรากฏตามรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ แสดงแบบความเชื่อมโยง SEA กับการจัดทำแผนหรือแผนงาน

ที่มา: Partidario (2019)

ที่มา : แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ฉบับเดือนมกราคม ๒๕๖๓

๒.๒) การวิเคราะห์กรณีศึกษากลุ่มน้ำชีจากเอกสารข้อมูลประกอบกรณีศึกษา เพื่อหาประเด็นปัญหาและระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม ใช้การนำเสนอและอภิปรายร่วมกัน โดยวิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาเอกสารข้อมูลประกอบกรณีศึกษา แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ความเสี่ยง ศักยภาพ รวมถึงโอกาสที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำชี หลังจากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกมานำเสนอประเด็นที่ตนวิเคราะห์ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมอื่น ๆ เพื่อให้เห็นถึงทิศทาง แนวโน้มการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีในอนาคต

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงวิธีการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและข้อจำกัดการพัฒนาที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลประกอบกรณีศึกษา

๔.๒ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๒ (วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓)

๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การมีส่วนร่วม โดยเฉพาะขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การระบุผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสีย การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร รวมถึงลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม ตลอดจนประสบการณ์และปัญหาการดำเนินงาน SEA ในต่างประเทศ และการกำหนดขอบเขตการศึกษา ซึ่งได้ระบุรายละเอียดของการวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม ใช้การแสดงบทบาทสมมติ ระดมสมอง และถกประเด็น โดยวิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ลุ่มน้ำชี พร้อมทั้งให้ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละคนวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหา โอกาส ความต้องการ ความคาดหวัง รวมถึงประเด็นสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี โดยอิงจากเอกสารข้อมูลประกอบกรณีศึกษา จากนั้นให้ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละคนออกมานำเสนอประเด็นที่ตนเองเห็นว่าสำคัญ พร้อมทั้งให้ผู้มีส่วนได้เสียอื่นวิเคราะห์ร่วมกันถึงปัญหา ความต้องการดังกล่าว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งผลผลิตของกิจกรรมนี้ของกลุ่มที่ ๑ ดังปรากฏตามรูปที่ ๓

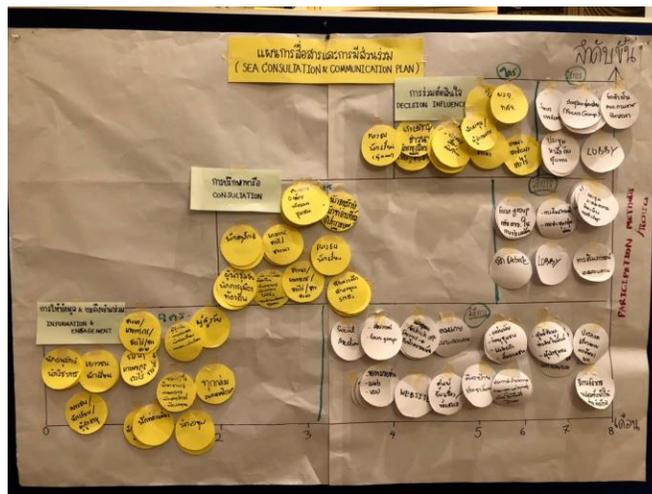

รูปที่ ๔ แสดงการจัดลำดับผู้มีส่วนได้เสีย

การจําจัดกับพื้มีส่วนได้เสีย MATRIX ANALYSIS

ความสนใจ	อิทธิพล	น้อย/ไม่ทราบ	มีอิทธิพล บ้าง	มีอิทธิพล	มีอิทธิพลมาก
สนใจมาก	C	B	A	A	
สนใจ	C	B	A	A	
สนใจบ้าง	D	D	B	B	
สนใจน้อย/ ไม่ทราบ	D	D	C	C	

รูปที่ ๕ แสดงการจัดทำแผนการสื่อสารแก่ผู้มีส่วนได้เสีย

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลักการ และเครื่องมือการกำหนดและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถการระบุงุ่่มผู้มีส่วนได้เสียของกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA เพื่อที่จะนำไปสู่การกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย และรูปแบบกระบวนการในการให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามาในกระบวนการจัดทำ SEA

๒.๓) การหาแรงขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ถึงปัจจัย สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียเขียน

รูปที่ ๗ แสดงมิติการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำซีโดยแยกตามรายมิติได้

๔.๓ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๓ (วันพุธที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓)

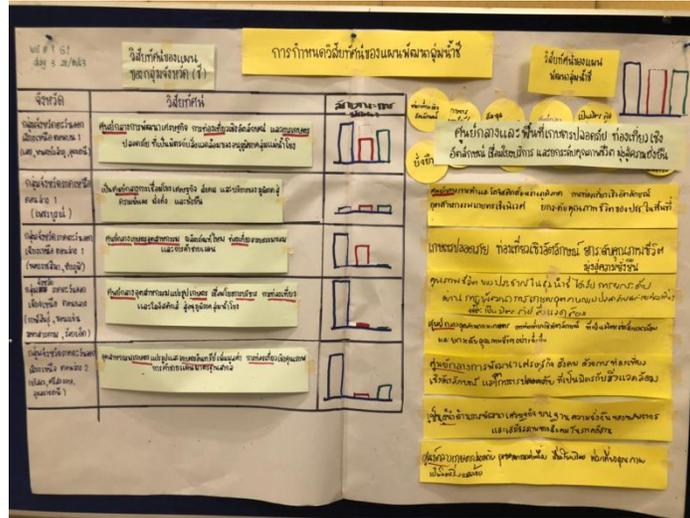
๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การกำหนดขอบเขตการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร รวมทั้งการจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต ตลอดจนประสบการณ์และปัญหาในการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาลุ่มน้ำซี

(๑) วิธีการดำเนินการกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์วิสัยทัศน์จากแผนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ โดยพิจารณาว่าวิสัยทัศน์ในแผนดังกล่าวนั้นมุ่งเน้น มีจุดเด่นด้านใดให้ความสำคัญกับมิติใดมากกว่ากัน มีจุดเหมือน หรือจุดต่างกันอย่างไร จากนั้นวิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันระดมประเด็นที่เป็นจุดมุ่งเน้น หรือจุดเด่นที่ต้องการให้พื้นที่ลุ่มน้ำซีต้องการจะเป็นในอนาคต พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ว่าต้องการให้พื้นที่ลุ่มน้ำซีมุ่งเน้นมิติใดมากกว่ากัน ซึ่งกลุ่ม ๑ ได้ให้ความสำคัญกับมิติเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมาเป็นมิติสังคม และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ เมื่อได้ประเด็นพัฒนาแล้วก็ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนช่วยกันคิดวิสัยทัศน์ของพื้นที่ลุ่มน้ำซี โดยให้ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติ สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาข้างต้น และให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๘

รูปที่ ๘ แสดงการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาลุ่มน้ำซี

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา

๒.๒) ร่าง ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี

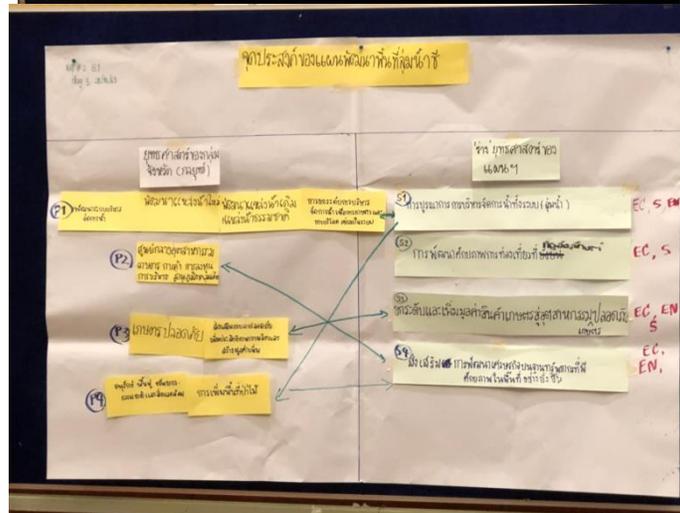
(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำซีกับแผน ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่สูงขึ้นไป โดยใช้เครื่องมือ Compatibility Analysis ซึ่งทำให้ทราบถึงร่างยุทธศาสตร์แผนพัฒนาลุ่มน้ำซี ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๙ จากนั้นวิเคราะห์ความเชื่อมโยงร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซีกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด เพื่อดูความสอดคล้อง และเพื่อให้ร่างยุทธศาสตร์สามารถนำไปดำเนินการได้โดยไม่ขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ แผน ในระดับที่สูงกว่า พร้อมทั้งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ว่าร่างยุทธศาสตร์ฯ แต่ละข้อครอบคลุมในมิติใดบ้าง ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๑๐

รูปที่ ๙, ๑๐ แสดงการจัดทำร่างยุทธศาสตร์แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี

การสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๕ ด้าน

COMPATIBILITY ANALYSIS

ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (61-80)	แผนแม่บท นโยบายยุทธศาสตร์ชาติ (81-85)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (86-90)	แผนแม่บทการปฏิรูป โครงสร้างทางเศรษฐกิจ (91-95)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ การเกษตรอันเนื่องมาจาก ความมั่นคง	ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดลพบุรี	SDGs	หมายเหตุ
S1		✓ 19	✓ 4	✓ 2, 3, 6	✓ 4, 1	✓ 1, 2	✓ 4, 6	
S2	✓ 2	✓ 5, 6	✓ 3		✓ 3, 2	✓ 2, 3	✓ 3	✓ 11
S3	✓ ยุทธศาสตร์ 1	✓ 3, 4	✓ 3, 4, 8		✓ 2	✓ 3	✓ 4, 3	✓ 8, 9
S4	✓ ยุทธศาสตร์ 4	✓ 6	✓ 9		✓ 2	✓ 3	✓ 1, 3	✓ 12

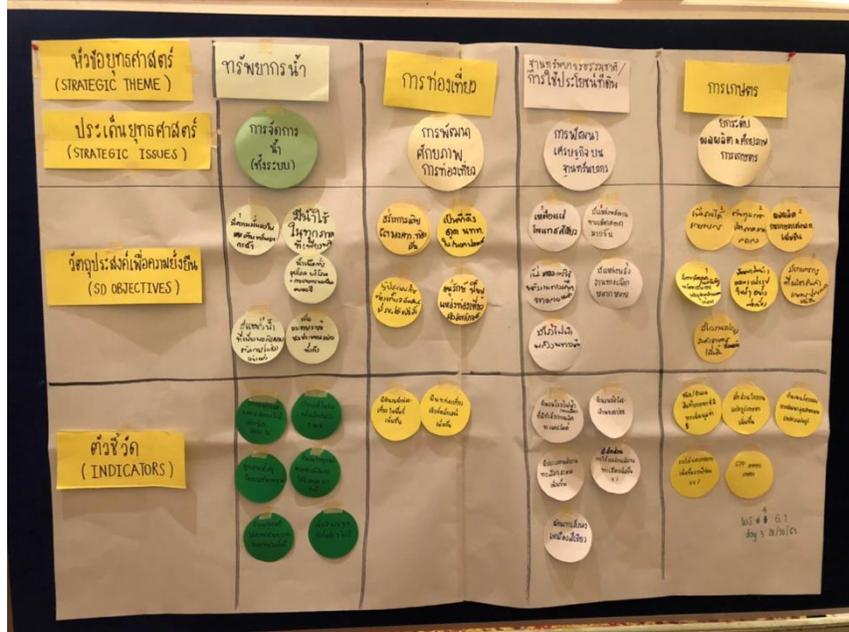

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการร่างยุทธศาสตร์แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี พร้อมทั้งเข้าใจถึงความเชื่อมโยง และความสอดคล้องของร่างยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ แผน ในระดับที่สูงกว่า

๒.๓) **วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด**

(๑) **วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม** วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันวิเคราะห์ และระดมสมองเพื่อหาวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยวิเคราะห์แยกตามประเด็นยุทธศาสตร์ในแต่ละด้าน พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๑๑

รูปที่ ๑๑ แสดงการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด

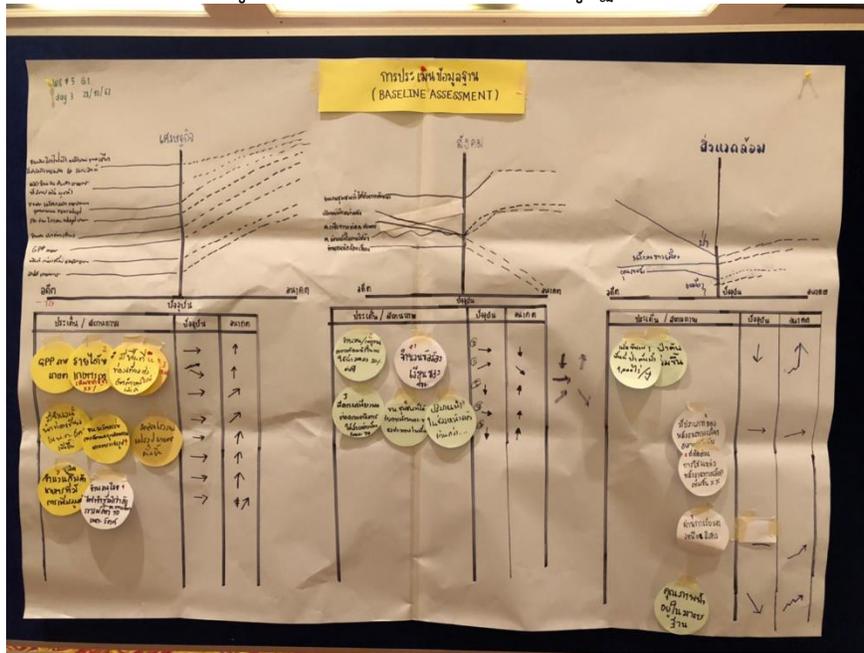

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัดได้

๒.๔) การประเมินข้อมูลฐาน

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์และทบทวนข้อมูลตามตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยใช้เครื่องมือ Trend Analysis ซึ่งผลลัพธ์ของการประเมินข้อมูลฐานจะใช้เป็นสภาพปกติ เพื่อเปรียบเทียบและคาดการณ์การพัฒนาทางเลือกต่อไป โดยใช้เครื่องมือ Scenario Analysis ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๑๒

รูปที่ ๑๒ แสดงการประเมินข้อมูลฐาน

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลฐานได้ พร้อมทั้งทราบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินข้อมูลฐาน และการคาดการณ์การพัฒนาทางเลือกในอนาคต

๔.๔ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๔ (วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓)

๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การกำหนดขอบเขตการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น รวมถึงทางเลือกการพัฒนา ขั้นตอนและการประเมินทางเลือก

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การพัฒนาทางเลือก

(๑) วิธีการดำเนินการกระบวนการกลุ่ม วิทยากรกำหนดทางเลือกระดับยุทธศาสตร์ โดยอ้างอิงมาจากประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ทางเลือก จากนั้นวิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดทางเลือกวิธีการดำเนินการ เพื่อให้ทางเลือกระดับยุทธศาสตร์สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบของทางเลือกวิธีการดำเนินการ โดยใช้เครื่องมือ Quadrant ในการนำทางเลือกวิธีการดำเนินการมาจัดลำดับความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยเปรียบเทียบความยากง่ายในการนำไปปฏิบัติกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินทางเลือก เพื่อให้เมื่อได้ทางเลือกที่เหมาะสมแล้วสามารถนำทางเลือกวิธีการดำเนินการที่ปฏิบัติง่ายและมีผลกระทบต่อการพัฒนาสูงไปดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรก ผลผลิตปรากฏตามรูปที่ ๑๓

รูปที่ ๑๓ แสดงการพัฒนาทางเลือก

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ได้ พร้อมทั้งทราบถึงวิธีการดำเนินการที่จะทำให้ทางเลือกที่เหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒) ประเมินทางเลือก

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสวมบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Role play) เพื่อให้คะแนนตัวชี้วัดแยกตามรายมิติ โดยหากเห็นว่าตัวชี้วัดมีความสำคัญมากจะได้ ๕ คะแนน และถ้ามีความสำคัญน้อยที่สุดจะได้ ๑ คะแนน เมื่อผู้มีส่วนได้เสียให้คะแนนครบทุกคนแล้วจะนำคะแนนทั้งหมดของแต่ละตัวชี้วัดตามรายมิติมาหาค่าเฉลี่ยรวม ซึ่งผลปรากฏว่าพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่งผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านสังคมมากที่สุด รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ จากนั้นวิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินทางเลือก โดยใช้เครื่องมือ Multi Criteria Analysis ในการให้คะแนนทางเลือกตามตัวชี้วัด เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งเมื่อนำคะแนนทั้งหมดมาคิดคำนวณแล้ว ผลปรากฏว่าทางเลือกที่เหมาะสมคือ ทางเลือกที่ ๑ การบูรณาการการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ผลผลิตของกิจกรรมนี้ดังปรากฏตามรูปที่ ๑๔

รูปที่ ๑๔ แสดงการประเมินทางเลือก

INDICATORS		WEIGHT (w)	ALTERNATIVE ASSESSMENT					SD OBJECTIVES
			ALT-0	ALT-1	ALT-2	ALT-3	ALT-4	
EC1	4.2	1.25	5.25 (15.75)	2.00 (20)	4.00 (40)	2.00 (20)	2.00 (20)	
EC2	4.8	1	3.75 (37.5)	2.45 (24.5)	3.35 (33.5)	2.75 (27.5)	2.75 (27.5)	
EC3	3.7	1.0	3.7 (37)	2.25 (22.5)	4.22 (42.2)	2.7 (27)	2.7 (27)	
EC4	3.4	1.91	2.38 (23.8)	2.38 (23.8)	4.00 (40)	3.13 (31.3)	1.88 (18.8)	
EC5	3.1	1.1	1.75 (17.5)	1.75 (17.5)	1.75 (17.5)	4.55 (45.5)	2.55 (25.5)	
EC6	2.9	1.25	3.63 (36.3)	3.5 (35)	2.63 (26.3)	4.38 (43.8)	2.58 (25.8)	
EC7	3.7	1.25	4.63 (46.3)	2.63 (26.3)	2.77 (27.7)	4.38 (43.8)	2.38 (23.8)	
EC8	2.5	1.25	3.13 (31.3)	2.52 (25.2)	1.77 (17.7)	2.00 (20)	2.20 (22)	
EC9	3.5	1.0	3.5 (35)	1.80 (18)	1.80 (18)	1.1 (11)	2.25 (22.5)	
EC10	3.0	1.99	4.98 (49.8)	2.95 (29.5)	1.63 (16.3)	2.80 (28)	2.00 (20)	
EC11	4.6	1.55	7.13 (71.3)	3.5 (35)	1.65 (16.5)	1.88 (18.8)	1.77 (17.7)	
EC12	4.7	1.55	7.28 (72.8)	3.5 (35)	1.70 (17)	1.88 (18.8)	2.00 (20)	
EC13	4.3	1.22	5.26 (52.6)	3.13 (31.3)	2.00 (20)	2.00 (20)	2.90 (29)	
EC14	4.1	1.15	4.73 (47.3)	2.22 (22.2)	1.77 (17.7)	2.00 (20)	2.00 (20)	
EC15	2.9	1.99	5.78 (57.8)	2.72 (27.2)	1.63 (16.3)	2.80 (28)	1.77 (17.7)	
EC16	3.8	1	3.8 (38)	1.50 (15)	1.35 (13.5)	2.55 (25.5)	1.77 (17.7)	
EC17	4.3	1.22	5.26 (52.6)	2.75 (27.5)	1.77 (17.7)	2.00 (20)	2.00 (20)	
			15.91	33.04	23.57	29.54	31.19	

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินทางเลือก และสามารถคำนวณค่าน้ำหนักของแต่ละตัวชี้วัด และเลือกที่เหมาะสมได้

๒.๓) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม เมื่อได้ทางเลือกที่เหมาะสมและทางเลือกอื่น ๆ แล้ว วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันระดมความคิดเห็นในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ทั้งมาตรการส่งเสริม ลด/บรรเทา หลีกเลี่ยง ของแต่ละทางเลือก โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืนจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนด้วย เพื่อให้ประเด็นยุทธศาสตร์ ทางเลือกที่ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลผลิตของกิจกรรมนี้ ดังปรากฏตามรูปที่ ๑๕

รูปที่ ๑๕ แสดงการกำหนดมาตรการความยั่งยืน

ALU	มาตรการ			วัตถุประสงค์ความยั่งยืน SD OBJECTIVES
	หลีกเลี่ยง (AVOID)	ลด/บรรเทา (REDUCE/MITIGATE)	ส่งเสริม (ENHANCE)	
S1 การบูรณาการการบริหารจัดการน้ำในระบบ การเลือกที่นา-ขอม	หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช, หลีกเลี่ยงการตัดไม้ทำลายป่า, หลีกเลี่ยงการขุดลอก	การปลูกป่าทดแทน, การอนุรักษ์ดินและน้ำ, การจัดการน้ำเสีย	ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ, ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ, ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า	- มีความยั่งยืนในทางเศรษฐกิจ - ใช้เส้นการบูรณาการการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ - ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - การบูรณาการระบบนิเวศ
S2 การพัฒนาศักยภาพทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	หลีกเลี่ยงการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่, หลีกเลี่ยงการตัดไม้ทำลายป่า, หลีกเลี่ยงการขุดลอก	การปลูกป่าทดแทน, การอนุรักษ์ดินและน้ำ, การจัดการน้ำเสีย	ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ, ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ, ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า	- มีความยั่งยืนในทางเศรษฐกิจ - ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า - ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม - ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
S3 การเก็บและใช้พลังงานทดแทน	หลีกเลี่ยงการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่, หลีกเลี่ยงการตัดไม้ทำลายป่า, หลีกเลี่ยงการขุดลอก	การปลูกป่าทดแทน, การอนุรักษ์ดินและน้ำ, การจัดการน้ำเสีย	ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ, ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ, ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า - ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม - ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
S4 ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจบนฐานนิเวศที่มีศักยภาพสูง	หลีกเลี่ยงการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่, หลีกเลี่ยงการตัดไม้ทำลายป่า, หลีกเลี่ยงการขุดลอก	การปลูกป่าทดแทน, การอนุรักษ์ดินและน้ำ, การจัดการน้ำเสีย	ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ, ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ, ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า - ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม - ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการเพื่อความยั่งยืน และสามารถกำหนดมาตรการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของแต่ละทางเลือกสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน

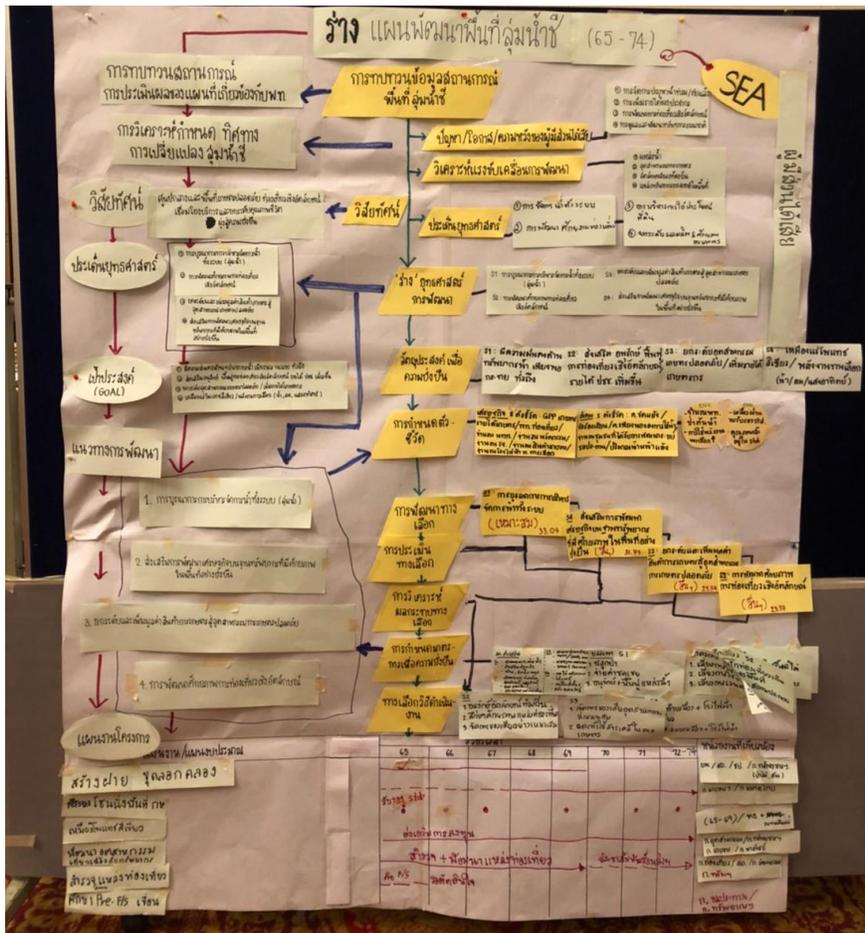
๔.๕ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๕ (วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓)

๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ ขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ประเภทและลักษณะของทางเลือก ทางเลือกที่เหมาะสม และการประเมินทางเลือก รวมทั้งเทคนิคและเครื่องมือในการจัดทำ SEA เช่น (๑) Scenario Analysis (๒) Network Analysis (๓) Cumulative Impact Assessment รวมถึงการประเมินทางเลือกโดยค่าคะแนน เป็นต้น

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การประเมินทางเลือก วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อร่าง แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๔ โดยให้นำผลลัพธ์ รวมถึงขั้นตอนการจัดทำ SEA มาใช้ในการจัดทำแผนดังกล่าว เนื่องจากในวันแรกของการฝึกอบรมวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความเห็นร่วมกันว่าจะใช้รูปแบบ Integrated model ในการเชื่อมโยง SEA กับการจัดทำแผนหรือแผนงาน ดังนั้นผลลัพธ์การวิเคราะห์ของ SEA ในบางขั้นตอนสามารถนำมาใช้ในการจัดทำแผนได้โดยไม่ต้องวิเคราะห์ซ้ำอีก อาทิ การทบทวนข้อมูล แผน ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง วิสัยทัศน์ ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนา ทางเลือก รวมถึงมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น ซึ่งวิทยากรได้อธิบายถึงความเชื่อมโยง การบูรณาการแผนกับกระบวนการ SEA อย่างละเอียดและให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจัดทำผังความเชื่อมโยง เพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผลผลิตของกิจกรรมนี้ ดังปรากฏตามรูปที่ ๑๖

รูปที่ ๑๕ แสดงการจัดทำ ร่างแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๗๔

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจการนำกระบวนการจัดทำ SEA มาใช้กับแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี

ขั้นตอนการดำเนินการ กลุ่มที่ ๑ อ.วิเทศ
รูปแบบที่ ๓ แบบบูรณาการ (integrated model)

วัน	ขั้นตอนการดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
๒๖ ต.ค. ๖๓	กระบวนการบูรณาการแผนกับ SEA	
๒๗ ต.ค. ๖๓	๑. วิเคราะห์ระบุผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ - ประเด็นปัญหา ความต้องการ SWOT	Role play + Discuss
	๒. การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย+แผนการสื่อสารแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	Metrix analysis
	๓. หาแรงขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ	Causal Effect analysis + Network Analysis
	๔. มิติการพัฒนา เพื่อหาประเด็นการพัฒนา	Recheck Stakeholder / Checklist
	๔. วิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์จากการทำประเด็น+มิติการพัฒนา	
๒๘ ต.ค. ๖๓	๑. วิสัยทัศน์ วิเคราะห์วิสัยทัศน์ในแผนกลุ่มจังหวัด + จัดลำดับว่าแต่ละแผนมุ่งเน้นด้านใดมากกว่ากัน (Eco, So, Env) + สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	
	๒. หาจุดประสงค์ของแผนพื้นที่ลุ่มน้ำซี โดยวิเคราะห์และทบทวนแผนที่เกี่ยวข้องเพื่อดูความสอดคล้องของประเด็นยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ กับแผนต่างๆ ในระดับที่เหนือกว่า	Compatibility Analysis
	๓. ร่าง ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี โดยดูความสอดคล้อง และความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด	
	๓. วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	
	๔. ตัวชี้วัด	
	๕. การประเมินข้อมูลฐาน	อดีต-ปัจจุบัน ใช้ Trend Analysis แนวโน้มในอนาคต ใช้ Scenario Analysis

วัน	ขั้นตอนการดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
๒๙ ต.ค. ๖๓	๑. พัฒนาทางเลือก กำหนดทางเลือกวิธีการดำเนินการ ที่นำไปสู่ การบรรลุทางเลือกระดับยุทธศาสตร์ (ล่อมา จากประเด็นยุทธศาสตร์)	
	๒. วิเคราะห์ผลกระทบทางเลือก นำทางเลือกวิธีการดำเนินการมาจัดลำดับความ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยเทียบความยาก ง่าย ในการนำไปปฏิบัติกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จากการดำเนินทางเลือก	Quadrant
	๓. ประเมินทางเลือก ๓.๑ ให้น้ำหนักตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามความสำคัญของตัวชี้วัด พร้อม หาค่าเฉลี่ยแยกตามมิติตัวชี้วัด	ลงคะแนนโดยผู้มีส่วนได้เสีย
	๓. ประเมินทางเลือก ๓.๒ ให้คะแนนทางเลือก โดยประเมินทางเลือกตามตัวชี้วัด เพื่อหาทาง เลือกที่เหมาะสม	Multi Criteria Analysis
	๔. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ทั้งมาตรการส่งเสริม ลด/บรรเทา หลีกเลี่ยง เพื่อให้ ประเด็นยุทธศาสตร์ ทางเลือกที่ดำเนินการ บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	
๓๐ ต.ค. ๖๓	๑. ร่าง แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี (พ.ศ. ๒๕๖๕- ๒๕๗๔)	
	๒. ความเชื่อมโยงแผน กับกระบวนการ SEA	